

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکتری رشته پزشکی

عنوان:

بررسی سابقه فامیلی آکنه در دختران مبتلا به آکنه ولگاریس در گروه سنی ۱۳-۸ سال

(مطالعه مورد- شاهدهی)

استاد راهنما:

دکتر حسن عدالت خواه

استاد مشاور:

دکتر سعید صادقیه اهری

نگارش:

المیرا متین

تابستان ۱۳۹۴

شماره پایان نامه:

۰۵۲۸

شکر شایان نثار ایند منان که توفیق را رفیق را هم ساخت تا این پایان نامه را به پایان برسانم

تقدیم به روح پاک پدرم که عالمانه به من آموخت تا چگونه در عرصه زندگی، ایستادگی را تجربه نمایم

و به مادرم، به پاس عاطفه سرشار . گرمای امیدبخش وجودش، که در این سردترین روزگاران بهترین پشتیبان
است، به پاس قلب بزرگش که فریاد رس است و به پاس محبت های بی دریغش که هرگز فروکش نمی کند
در برابر وجود گرمش زانوی ادب بر زمین میزنم و با دلی مملو از عشق و خضوع دستان پرمهرش را میبوسم...

تقدیم به همسر عزیزم فریبرز

که در نیمه راه زندگی همسفرم شد و وجودش مایه قرار من شد

باشد که همیشه برقرار ماند تا بیقرار نشوم

دل را جایگاه والایش می دانم و نگاهم را غرق وجودش میکنم تا در تند باد زندگی لبخندش را سایه بان آرامشم کنم

تقدیم به پدر و مادر همسر عزیزم که در سختی ها و دشواری های زندگی همواره یاور و دلسوز و فداکار و

پشتیبانی محکم و مطمئن برایم بودند

و با تقدیر و تشکر شایسته از استاد فرهیخته و فرزانه جناب آقای دکتر حسن عدالتخواه که در مقام استاد راهنما با نکته های دقیق و بجا صحیفه های سخن را علم پرور نمود و همواره راهنما و راه گشای نگارنده در اتمام و اکمال پایان نامه بوده است.

و با تقدیر و تشکر از استاد مشاور و محترم جناب آقای دکتر سعید صادقیه اهری که حقیر را در تهیه این مجموعه یاری نمودند.

و تقدیم به تمام بیمارانی که طب را بر بالینشان آموختم، باشد که التیام بخش جزئی از آلامشان باشم...

چکیده

بررسی سابقه فامیلی آکنه در دختران مبتلا به آکنه ولگاریس در گروه سنی ۱۳-۸ سال

(مطالعه مورد-شاهدی)

مقدمه و هدف: آکنه ولگاریس التهاب مزمن غدد پیلوسباسه است. در بعضی از مطالعات بیان شده که در بیماری آکنه ولگاریس ژنتیک می تواند نقش کلیدی داشته باشد. مطالعه حاضر سابقه فامیلی آکنه ولگاریس را در فامیل درجه یک دختران مبتلا به آکنه ولگاریس بررسی می کند.

مواد و روش ها: در یک مطالعه مورد-شاهدی تعداد ۴۰۰ دانش آموز، در قالب ۲ گروه ۲۰۰ نفری مورد و شاهد وارد مطالعه شدند. ارزیابی بالینی و تخمین شدت آکنه ولگاریس برای گروه مورد بوسیله سیستم Global Acne Grading Score (GAGS) و معاینه بالینی انجام شد. ارزیابی آکنه در اقوام درجه یک (پدر، مادر، خواهر، برادر) بوسیله مصاحبه حضوری و از طریق اطلاعات بدست آمده توسط مادرانجام گردید. کلیه اطلاعات وارد برنامه آنالیزی شده و به تجزیه و تحلیل داده ها پرداخته شد.

نتایج: میانگین سنی بیماران شرکت کننده در مطالعه در گروه مورد $10/71 \pm 1/71$ سال و در گروه شاهد $10/54 \pm 1/70$ سال بود. میانگین سنی شروع آکنه در میان گروه مورد $9/52 \pm 1/29$ سال بود.

براساس سیستم شدت بندی GAGS نتایج نشان داد که در ۱۳۱ بیمار (۶۵ درصد) شدت آکنه ولگاریس در حد mild بود. مطالعه ما نشان داد که مادر به عنوان مهمترین عضو خانواده از نظر ایفا کننده نقش در بروز آکنه متوسط تا شدید در فرزندان است ($P<0.001, OR:2.719, 95\% CI:1.788-4.133$). در مطالعه فوق در افرادی که والدین مبتلا به آکنه داشتند ($P<0.001, OR:2.346, 95\% CI:1.571-3.503$) نسبت به حالتی که خواهر یا برادر مبتلا به آکنه داشتند ($P:0.005, OR:1.817, 95\% CI:1.198-2.754$) شانس ابتلا به آکنه افزایش می یابد.

نتیجه گیری: مطالعه حاضر نشان داد که بین سابقه فامیلی مثبت آکنه و لگاریس و افزایش استعداد ابتلا

به آکنه و لگاریس ارتباط معنی داری وجود دارد.

کلمات کلیدی: آکنه و لگاریس، شیوع، سابقه فامیلی

فهرست علائم اختصاری

GAGS: Global Acne Grading Score

SHBG: Sex Hormone Binding Globuline

FFA: Free Fatty Acid

ACTH: Adrenocorticotropic Hormone

ESR: Erythrocyte Sedimentation Rate

CBC: Cell Blood Count

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

چکیده

فصل اول: کلیات

۱-۱ مقدمه و بیان مسئله..... ۲

۲-۱ تعریف واژه‌ها..... ۴

۳-۱ اهداف و فرضیات..... ۵

۳-۱-۱ اهداف کلی..... ۵

۳-۲-۱ اهداف اختصاصی..... ۵

۳-۳-۱ فرضیات..... ۶

۳-۴-۱ اهداف کاربردی..... ۶

فصل دوم: پیشینه تحقیق

۲-۱ آکنه و لگاریس..... ۸

۲-۱-۱ اپیدمیولوژی..... ۸

۲-۱-۲ اتیولوژی و پاتوژنز..... ۹

۲-۲ مروری بر واحد پیلوسبسه و ترکیب آن..... ۱۰

۲-۳ عوامل فیزیکی و محیطی موثر بر آکنه..... ۱۶

۲-۴ هیستولوژی..... ۱۷

۲-۵ علائم بالینی..... ۱۸

۲-۶ انواع آکنه و لگاریس..... ۱۹

۲-۷ تشخیص‌های افتراقی آکنه..... ۲۴

۲-۸ تشخیص..... ۲۵

۹-۲ مروری کلی بر درمان آکنه..... ۲۵

۲-۹-۱ داروهای موضعی..... ۲۷

۲-۹-۲ درمان‌های سیستمیک..... ۲۹

۲-۹-۳ درمان‌های هورمونی..... ۳۱

۲-۹-۴ سایر داروه..... ۳۳

۲-۹-۵ داروهای ضد آکنه و لگاریس جدید..... ۳۳

۲-۱۰ مطالعات انجام شده در ایران..... ۳۴

۲-۱۱ مطالعات انجام شده در جهان..... ۳۵

فصل سوم: مواد و روش‌ها

۳-۱ نوع مطالعه..... ۳۹

۳-۲ محیط پژوهش..... ۳۹

۳-۳ جامعه آماری و حجم نمونه..... ۳۹

۳-۴ روش‌های گردآوری اطلاعات و روش‌های اجرای طرح..... ۴۰

۳-۵ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری..... ۴۱

۳-۶ معیارهای ورود برای گروه مورد..... ۴۲

۳-۶-۱ معیارهای ورود برای گروه شاهد..... ۴۲

۳-۷ معیارهای خروج..... ۴۲

۳-۸ ملاحظات اخلاقی..... ۴۲

۳-۹ محدودیت مطالعه..... ۴۳

۳-۱۰ متغیرهای مطالعه..... ۴۳

فصل چهارم: نتایج

۴-۱ فراوانی بیماران..... ۴۵

۴-۲ میانگین مدت ابتلا..... ۴۶

۴-۳ سن شروع آکنه..... ۴۷

۴-۴ شدت آکنه..... ۴۸

۴-۵ سابقه درمان..... ۴۹

۴-۶ سن پدران..... ۵۰

۴-۷ فراوانی آکنه در پدران..... ۵۰

۴-۸ سابقه آکنه و لگاریس در پدران..... ۵۱

۴-۹ میانگین سنی مادران..... ۵۲

۴-۱۰ فراوانی آکنه در مادران..... ۵۳

۱۱-۴ سابقه آکنه در مادران..... ۵۴

۱۲-۴ بررسی خواهر و برادران..... ۵۵

۱۳-۴ نقش سابقه فامیلی مثبت در بروز آکنه..... ۵۶

۱۴-۴- ارتباط میان سن شروع آکنه و سابقه فامیلی..... ۵۷

۱۵-۴- ارتباط میان شدت آکنه و سابقه فامیلی کودکان..... ۵۸

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

۱-۵ بحث..... ۶۰

۲-۵ نتیجه‌گیری..... ۶۴

۳-۵ محدودیت‌ها..... ۶۴

۴-۵ پیشنهادات..... ۶۴

پیوست‌ها

پیوست الف- (۱) نمونه پرسش‌نامه..... ۶۵

منابع..... ۶۷

چکیده انگلیسی..... ۷۱

فهرست جداول

جدول ۳-۱: سیستم درجه‌بندی شدت آکنه (GAGS) ۴۱

جدول ۴-۱: نتیجه بررسی سابقه فامیلی مثبت در بروز آکنه ۵۶

جدول ۴-۲: ارتباط میان سن شروع آکنه و سابقه فامیلی ۵۷

جدول ۴-۳: ارتباط میان شدت آکنه و سابقه فامیلی کودکان ۵۸

فهرست نمودارها

- نمودار ۴-۱: فراوانی بیماران دو گروه به تفکیک بازه سنی..... ۴۵
- نمودار ۴-۲: فراوانی بیماران گروه مورد به تفکیک میانگین مدت ابتلا به آکنه و لگاریس..... ۴۶
- نمودار ۴-۳: فراوانی بیماران گروه مورد به تفکیک سن شروع آکنه و لگاریس..... ۴۷
- نمودار ۴-۴: فراوانی بیماران گروه مورد به تفکیک شدت بروز آکنه و لگاریس..... ۴۸
- نمودار ۴-۵: فراوانی نسبی بیماران گروه مورد بر اساس سابقه دریافت درمان..... ۴۹
- نمودار ۴-۶: فراوانی پدران هر دو گروه به تفکیک وجود آکنه و لگاریس..... ۵۰
- نمودار ۴-۷: فراوانی پدران هر دو گروه به تفکیک سابقه آکنه و لگاریس..... ۵۱
- نمودار ۴-۸: فراوانی مادران هر دو گروه به تفکیک وجود آکنه و لگاریس..... ۵۳
- نمودار ۴-۹: فراوانی مادران هر دو گروه به تفکیک وجود سابقه آکنه و لگاریس..... ۵۴
- نمودار ۴-۱۰: فراوانی بیماران هر دو گروه به تفکیک وجود آکنه و لگاریس در برادر و خواهر..... ۵۵